

תוכן עניינים נספחים

עמוד ראשון	שם הנספח	נספח
עמוד 1	צילום החוק החדש למניעת הסתננות	מ/ש 1
עמוד 22	צילום הצעת החוק ודברי ההסבר	מ/ש 2
עמוד 67	צילום דו"ח רשות ההגירה הדני, מחודש דצמבר 2014	מ/ש 3
עמוד 147	צילום דו"ח נציבות האו"ם לפליטים	מ/ש 4
עמוד 151	צילום כתבי אישום שונים	מ/ש 5
עמוד 247	צילום מכתב מנהל רשות האוכלוסין וההגירה בעניין "קריטריונים להעברה של מסתננים למרכז השהייה "חולות	מ/ש 6
עמוד 250	צילום נוהל הוצאת הוראת שהייה וראיון קליטה"	מ/ש 7
עמוד 259	צילום נוסח של דף המידע בשפה העברית	מ/ש 8
עמוד 262	צילום לוח המזון	מ/ש 9
עמוד 264	צילום מחירון המוצרים בצרכנייה	מ/ש 10
עמוד 267	צילום המסמכים הנוגעים לעניינו של העותר 1	מ/ש 11
עמוד 297	צילום המסמכים הנוגעים לעניינו של העותר 2	מ/ש 12

מש/1

צילום החוק החדש למניעת
הסתננות



רשומות

ספר החוקים

17 בדצמבר 2014

2483

כ"ה בכסלו התשע"ה

עמוד

84	חוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים מישראל (תיקוני חקיקה והוראות שעה), התשע"ה-2014..... תיקונים עקיפים:
	חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב-2012 - מס' 2
	חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2013 - מס' 4
	חוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 - מס' 18
	חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (הוראת שעה), התשע"ג-2013 - מס' 2

חוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים מישראל
(תיקוני חקיקה והוראות שעה), התשע"ה-2014*

פרק א': מניעת הסתננות

בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954 (להלן – החוק העיקרי) –

(1) במקום סעיף 30 א יבוא:

(א) "הבאה לפני ממונה 30 א. מסתנן הנתון במשמורת יובא לפני ממונה ביקורת הגבולות, לא יאוחר מחמישה ימים מיום תחילת החוקתו וסמכויותיו במשמורת.

(ב) ממונה ביקורת הגבולות רשאי לשחרר מסתנן בעירבון כספי, בערבות בנקאית או בערובה מתאימה אחרת או בתנאים שימצא לנכון (בחוק זה – ערובה), אם שוכנע כי מתקיים אחד מאלה:

(1) בשל גילו או מצב בריאותו של המסתנן לרבות בריאותו הנפשית, החזקתו במשמורת עלולה לגרום נזק לבריאותו כאמור ואין דרך אחרת למנוע את הנזק האמור;

(2) קיימים טעמים הומניטריים מיוחדים אחרים מהאמור בפסקה (1) המצדיקים את שחרורו של המסתנן בערובה, לרבות אם עקב החזקה במשמורת ייוותר קטין בלא השגחה;

(3) המסתנן הוא קטין שאינו מלווה בבן משפחה או באפוטרופוס;

(4) שחרורו בערובה של המסתנן יש בו כדי לסייע בהליכי גירושו;

(5) חלפו 60 ימים מהמועד שבו הגיש המסתנן בקשה לקבלת אשרה ורישיון לישיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל, וטרם החל הטיפול בבקשה.

(ג) ממונה ביקורת הגבולות ישחרר מסתנן בערובה אם חלפו שלושה חודשים מיום תחילת החוקתו של המסתנן במשמורת.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ב)(2), (4), או (5) או סעיף קטן (ג), לא ישחרר מסתנן בערובה אם שוכנע ממונה ביקורת הגבולות כי מתקיים אחד מאלה:

(1) גירושו מישראל נמנע או מתעכב בשל העדר שיתוף פעולה מלא מצדו, לרבות לעניין הבהרת זהותו או הסדרת הליכי גירושו מישראל;

(2) יש בשחרורו כדי לסכן את ביטחון המדינה, את שלום הציבור או את בריאות הציבור; לעניין זה רשאי ממונה ביקורת הגבולות להסתמך על חוות דעת מאת

* התקבל בכנסת ביום ט"ז בכסלו התשע"ה (8 בדצמבר 2014); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 904, מיום ט' בכסלו התשע"ה (1 בדצמבר 2014), עמ' 422. ס"ח התשי"ד, עמ' 160; התשע"ה, עמ' 74.

גורמי הביטחון המוסמכים, ולפיה במדינת מושבו או באזור מגוריו של המסתנן מתבצעת פעילות העלולה לסכן את ביטחון מדינת ישראל או אזרחיה;

והכול, אלא אם כן שוכנע ממונה ביקורת הגבולות כי בשל גילו או מצב בריאותו של המסתנן, החזקתו במשמורת עלולה לגרום נזק לבריאותו, ואין דרך אחרת למנוע את הנזק האמור.

(ה) שחרור בערובה ממשמורת יותנה בתנאים שיקבע ממונה ביקורת הגבולות לשם הבטחת התייצבותו של המסתנן לצורך גירושו מישראל במועד שנקבע או לצורך הליכים אחרים לפי דין; ממונה ביקורת הגבולות רשאי, בכל עת, לעיין מחדש בתנאי הערובה, אם התגלו עובדות חדשות או אם השתנו הנסיבות ממועד מתן ההחלטה על השחרור בערובה.

(ו) מסתנן ששחרר בערובה ממשמורת לפי סעיף זה, יראו את ההחלטה בדבר שחרורו בערובה כאסמכתה חוקית לשהייתו בישראל, לתקופת השחרור בערובה; תוקף ההחלטה בדבר שחרור בערובה מותנה בקיום התנאים לשחרור כאמור.

(ז) ביקש ערב לבטל ערובה שנתן, רשאי ממונה ביקורת הגבולות להיעתר לבקשה או לסרב לה, ובלבד שבהחלטתו יהיה כדי להבטיח את התייצבותו של המסתנן על ידי המצאת ערובה אחרת; לא ניתן להבטיח את התייצבותו של המסתנן בהמצאת ערובה אחרת, ויחזור המסתנן למשמורת.

(ח) גורש המסתנן מישראל במועד שנקבע, יופטרו הוא וערביו מערבותם ויחזור העירבון הכספי, לפי העניין.

(ט) נוכח ממונה ביקורת הגבולות כי מסתנן ששחרר בערובה הפר או עומד להפר תנאי מתנאי שחרורו בערובה, רשאי הוא להורות, בצו, על החזרתו למשמורת, וכן רשאי הוא להורות על חילוט או מימוש הערובה.

(י) לא תינתן הוראה על חילוט או מימוש הערובה כאמור בסעיף קטן (ט) אלא לאחר שניתנה הודמנות למסתנן או לערב, לפי העניין, לטעון את טענותיו, ובלבד שניתן לאתרו באופן סביר (יא) הורה ממונה ביקורת הגבולות על שחרורו בערובה של מסתנן לפי סעיף זה, ומתקיימים התנאים למתן הוראת שהייה לאותו מסתנן לפי סעיף 32, ייתן לו הממונה הוראת שהייה כאמור לפי הוראות אותו סעיף;

(2) בסעיף 30 לחוק העיקרי אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הורה בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים על שחרורו בערובה של מסתנן לפי סעיף קטן (א)(2), ומתקיימים התנאים למתן הוראת שהייה לאותו מסתנן לפי סעיף 32, ייתן לו ממונה ביקורת הגבולות הוראת שהייה כאמור לפי הוראות אותו סעיף";

(3) במקום פרק ד' לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ד': מרכז שהייה למסתננים - הוראת שעה

32.א. בפרק זה -

הגדרות

"חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור" - חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005²;

"חוק העונשין" - חוק העונשין, התשל"ז-1977³;

"חייל מוסמך" - חייל מוסמך כהגדרתו בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור שקיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות המסורות לו לפי פרק זה;

"חפץ אסור" - אחד מאלה:

(1) חפץ שהחזקתו אסורה לפי דין;

(2) חפץ שאסור להחזיקו בהתאם להוראות שקבע מנהל המרכז לפי סעיף 32(א)(2);

"כלי תחבורה", "נשק", "עיכוב" ו"רכב ציבורי" - כהגדרתם בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור;

"מרכז שהייה", "המרכז" - מרכז שהייה למסתננים שהוכרו לפי סעיף 32ב;

"הנציב" - כהגדרתו בפקודת בתי הסוהר;

"עבודות תחזוקה ושירותים שוטפים" - עבודות ושירותים הקשורים בתפעול מרכז שהייה, לרבות עבודות ניקיון, עבודות אחזקה, עבודות מטבח, שירותי גינון ושירותי כביסה;

"פקודת בתי הסוהר" - פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971⁴;

"פקודת מעצר וחיפוש" - פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969⁵;

"שוהה במרכז", "שוהה" - מסתנן שחלה לגביו הוראת שהייה לפי סעיף 32ד.

השר לביטחון הפנים רשאי להכריז בצו על מקום מסוים כמרכז שהייה למסתננים לעניין פרק זה. 32.ב הכרזה על מרכז שהייה

(א) הכריז השר לביטחון הפנים על מרכז שהייה - 32.ג מינוי מנהל המרכז ועובדי המרכז

(1) ימנה השר לביטחון הפנים סוהר בכיר למנהל המרכז, ובלבד שהסוהר עבר הכשרה מתאימה כפי שהורה השר לביטחון הפנים;

(2) ימנה הנציב סוהרים שיהיו עובדי המרכז, ובלבד שעברו הכשרה מתאימה כפי שהורה הנציב.

(ב) בסעיף זה, "סוהר" ו"סוהר בכיר" - כהגדרתם בפקודת בתי הסוהר.

(א) מצא ממונה ביקורת הגבולות כי יש קושי מכל סוג שהוא, בביצוע גירושו של מסתנן למדינת מוצאו, רשאי הוא 32.ד הוראת שהייה במרכז

² ס"ח התשס"ה, עמ' 758.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

להורות כי המסתנן ישהה במרכז שהייה עד לגירושו מישראל, עד ליציאתו ממנה או עד למועד אחר שיקבע, אך לא יותר מתקופת 20 החודשים האמורה בסעיף 32כא (בפרק זה – הוראת שהייה).

(ב) לא ייתן ממונה ביקורת הגבולות הוראת שהייה למסתנן שהוא אחד מאלה:

(1) קטין;

(2) אישה;

(3) מי שגילו עולה על 60;

(4) הורה לקטין הסמוך על שולחנו בישראל;

(5) מי שממונה ביקורת הגבולות שוכנע לגביו כי בשל גילו או מצב בריאותו, לרבות בריאותו הנפשית, שהייתו במרכז שהייה עלולה לגרום נזק לבריאותו כאמור ואין דרך אחרת למנוע את הנזק האמור;

(6) מי שמשטרת ישראל הודיעה לגביו כי יש ראיות לכאורה לכך שנעברה לגביו עבירה לפי סעיפים 375א או 377א(א) או (ב) לחוק העונשין.

(ג) היה לממונה ביקורת הגבולות חשד סביר כי מסתנן הוא קורבן עבירה בעבירה לפי סעיפים 375א או 377א(א) או (ב) לחוק העונשין, יפנה למשטרת ישראל, בטרם מתן הוראת שהייה לאותו מסתנן, בבקשה לברר אם יש ראיות לכאורה לכך שנעברה לגבי המסתנן עבירה כאמור.

(ד) הוראת שהייה תינתן למסתנן לאחר שניתנה לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפני ממונה ביקורת הגבולות; הוראת שהייה תינתן בכתב ויראו אותה כאסמכתה חוקית לשהייתו של המסתנן בישראל, בכפוף לתנאים שנקבעו בה.

(ה) ממונה ביקורת הגבולות רשאי לתת הוראת שהייה, בין שהמסתנן מוחזק אותה העת במשמורת מכוח צו גירוש לפי חוק זה או מכוח צו משמורת לפי חוק הכניסה לישראל ובין שהמסתנן אינו מוחזק במשמורת כאמור.

(ו) על אף הוראות סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, מסתנן שחלה לגביו הוראת שהייה לא יקבל אשרה ורישיון לישיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל.

(ז) ממונה ביקורת הגבולות יבטל הוראת שהייה שנתן למסתנן אם מצא כי מתקיים לגביו תנאי מהתנאים המנויים בסעיף קטן (ב), ורשאי הוא לבטל הוראת שהייה כאמור אם מצא כי חל שינוי בנסיבות המצדיק את ביטולה.

(א) במרכז שהייה יסופקו לשוהה תנאי מחיה הולמים, ובכלל זה שירותי בריאות ורווחה. תנאי שהייה במרכז 32.ה.
ובדיקה רפואית

(ב) מנהל המרכז רשאי להורות כי סמוך ככל האפשר לאחר תחילת שהייתו של שוהה במרכז הוא ייבדק על ידי רופא; שוהה שיידרש לכך חייב להיבדק בדיקה רפואית והבדיקה

תיעשה בנפרד; עד שייבדק רשאי הרופא להפרידו ככל האפשר משהים אחרים.

(ג) רופא במרכז רשאי להורות למנהל המרכז על טיפול בשהיה בתנאים מיוחדים, ובכלל זה על שחרור שהיה מהמרכז מסיבות רפואיות.

132. שוהה במרכז אינו רשאי לעבוד בישראל. איסור עבודה

132. (א) על אף האמור בסעיף 132, מנהל המרכז, בהסכמת השהיה במרכז, רשאי להעסיקו בעבודות תחזוקה ושירותים שוטפים בתחום המרכז, ובלבד שפרטי ההעסקה הוסברו לשהיה, לפני מתן ההסכמה, בשפה המובנת לו. העסקת שהיה בעבודות תחזוקה ושירותים שוטפים

(ב) הועסק שהיה במרכז כאמור בסעיף קטן (א), יקבל גמול סביר בעד העסקתו; הגמול כאמור ותנאי ההעסקה ייקבעו בתקנות על ידי השר לביטחון הפנים, בהסכמת שר האוצר; הוראות חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987, לא יחולו על גמול לפי סעיף קטן זה, והגמול לפי סעיף קטן זה לא יחשב כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה⁶, או לעניין דין אחר, ולא יחויב במס לפי הפקודה האמורה.

(ג) בין השהיה במרכז ובין המדינה לא יחולו יחסי עבודה.

(ד) לעניין סעיף זה לא יראו בקיום חובת השהיה לפעול לשמירת הסדר והניקיון במקום מגוריו ובסביבתו, בהתאם להוראות שקבע מנהל המרכז לפי סעיף 132(א)(2), כהעסקה בעבודות תחזוקה ושירותים שוטפים.

132. (א) מרכז השהייה יהיה סגור בין השעות 22:00 ל-06:00; נוכחות במרכז

שוהה לא ישהה מחוץ לתחומי המרכז בשעות האמורות.

(ב) שוהה יתייצב במרכז לצורך רישום נוכחות, אחת ליום, בין השעות 20:00 ל-22:00.

(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), ממונה ביקורת הגבולות רשאי, לפי בקשת שהיה, לפטור את השהיה מחובת ההתייצבות במרכז לצורך רישום נוכחות או מאיסור השהייה מחוץ לתחומי המרכז, כאמור באותם סעיפים קטנים; פטור לפי סעיף קטן זה יינתן לפרק זמן שלא יעלה על 96 שעות, ואם ניתן לשם אשפוז רפואי של השהיה או בן משפחתו מדרגה ראשונה – רשאי הממונה לתת פטור כאמור לתקופה ארוכה יותר; בית הדין לביקורת משמורת של מסתגנים רשאי לבחון את החלטת ממונה ביקורת הגבולות לפי סעיף קטן זה, אם הוגשה לו בקשה לכך מאת השהיה בתוך 14 ימים מיום מתן ההחלטה.

(ד) שר הפנים, בהסכמת השר לביטחון הפנים, יקבע הוראות לעניין אופן רישום הנוכחות כאמור בסעיף קטן (ב).

132. שוהה חייב לשאת עמו בכל עת את הוראת השהייה שניתנה לו לפי סעיף 132 ולהציגה, לפי דרישה, לפני עובד המרכז, נשיאת הוראת השהייה והצגתה

⁶ ס"ח התשמ"ז, עמ' 68.

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

שוטה, חייל מוסמך, פקח שמונה לפי סעיף 33 ד לחוק הכניסה לישראל וכל גורם אחר שמנהל המרכז הסמיכו לכך.

(א) מנהל המרכז, באישור הנציב, יקבע את ההוראות הדרושות לצורך הפעלת המרכז וניהולו ולצורך שמירה על הביטחון, הבטיחות, הסדר והמשמעת במרכז, ובין השאר בעניינים אלה:

32. הוראות להפעלת המרכז ולשמירה על הביטחון, הבטיחות, הסדר והמשמעת

(1) שיבוץ במגורי המרכז;

(2) כללי התנהגות של השוהים במרכז, ובכלל זה איסור החזקת חפצים מסוימים, וחובת השהיה לפעול לשמירת הסדר והניקיון במקום מגוריו ובסביבתו;

(3) העסקת שוהים במרכז בעבודות תחזוקה ושירותים שוטפים;

(4) החזקה והפקדה של חפצים;

(5) כניסת מבקרים למרכז;

(6) סגירת המרכז בשעות כאמור בסעיף 32ח(א), וכן לצורך שמירה על הביטחון, הבטיחות, הסדר והמשמעת במרכז.

(ב) שוהה יקיים את ההוראות שנקבעו בעניינים כאמור בסעיף קטן (א) וישמע להוראות עובד המרכז באותם עניינים. (ג) ההוראות שנקבעו לפי סעיף זה יפורסמו במקום בולט במרכז השהייה, בשפה המובנת לשוהים.

132. א. השר לביטחון הפנים, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע הוראות לעניין תשלום דמי כיס או מתן הטבה אחרת, לשוהה במרכז, בשיעורים ובמועדים שיקבע, ורשאי הוא לקבוע את התנאים לנתינתם וכן נסיבות שבהן יישללו דמי הכיס או ההטבה, כולם או חלקם; דמי כיס או הטבה לפי סעיף זה לא ייחשבו כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה או לעניין דין אחר, ולא יחויבו במס לפי הפקודה האמורה.

דמי כיס

132. ב. (א) לשם שמירה על ביטחון הציבור והשוהים במרכז השהייה ולשם שמירה על הסדר במרכז, רשאי עובד המרכז, שוטר או חייל מוסמך לערוך חיפוש בלא צו של שופט -

סמכויות חיפוש בלא צו

(1) על גופו של אדם, בכלי תחבורה, במטען ובטובין אחרים - בעת כניסה למרכז או בעת יציאה ממנו;

(2) על גופו של אדם, במטען ובטובין אחרים - בעת כניסה לרכב ציבורי, בעת הימצאות בו או בעת יציאה ממנו, ובלבד שהרכב הציבורי נמצא בסביבתו הקרובה של המרכז.

(ב) היה לעובד המרכז, לשוטר או לחייל מוסמך חשד סביר שאדם הנמצא בתחום מרכז השהייה נושא עמו שלא כדין נשק או עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק, או נושא עמו

חפץ אסור, או שנשק המוחזק שלא כדין או חפץ אסור נמצא בכלי תחבורה הנמצא בתחום מרכז השהייה, רשאי הוא לערוך חיפוש על גופו של אותו אדם או בכלי התחבורה.

(ג) לענין חיפוש על גופו של אדם לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 3(ג) לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור.

(ד) בסעיף זה, "חיפוש על גופו של אדם" – כהגדרתו בסעיף 3(ד) לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור.

32ג. שוטר רשאי, בלא צו חיפוש, להיכנס לכל מקום במרכז ולערוך בו חיפוש אם יש לו יסוד להניח שמבצעים שם עבירה או שעבירה בוצעה שם זה מקרוב; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של שוטר לפי סעיף 25 לפקודת מעצר וחיפוש.

32יד. מי שמוסמך לערוך חיפוש לפי פרק זה רשאי, לשם שמירה על ביטחון הציבור והשוהים במרכז שהייה ולשם שמירה על הסדר במרכז –

סמכות חיפוש במקום

דרישת הזדהות וסמכות תפיסה

(1) לדרוש מאדם, שיש לו סמכות חיפוש לגביו, למסור לו את שמו ואת מענו ולהציג לפניו תעודת זהות, הוראת שהייה או תעודה רשמית אחרת המעידה על זהותו שהוא חייב בהחזקתה על פי כל דין;

(2) לתפוס חפץ העלול לפגוע בביטחון הציבור, שהתגלה אגב החיפוש, או חפץ אסור; חפץ שנתפס לפי פסקה זו יימסר בהקדם האפשרי למשטרת ישראל ויחולו עליו הוראות הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים, ואולם לגבי חפץ אסור כאמור בפסקה (2) להגדרה "חפץ אסור" שבסעיף 32א, רשאי מנהל המרכז להורות על הפקדתו בהתאם להוראות שקבע לפי סעיף 32(א)(4).

32טו. (א) סירב אדם לדרישת הזדהות, לחיפוש או לתפיסה לפי הוראות פרק זה, רשאי מי שמוסמך לערוך חיפוש כאמור לפעול בדרכים אלה, ואף להשתמש בכוח סביר לשם כך:

מניעת כניסה וסמכות הוצאה

(1) למנוע מאותו אדם כניסה למרכז, כולו או חלקו, או לרכב הציבורי, וכן למנוע הכנסה של חפץ אסור מטען או טובין אחרים למרכז או לרכב הציבורי, או למנוע כניסה של כלי תחבורה למקום, והכול לפי העניין;

(2) להוציא מהמרכז או ממקום מסוים בו את האדם, את החפץ האסור, את המטען או את הטובין האחרים, או להוציא את כלי התחבורה מהמרכז, והכול לפי העניין.

(ב) סירב אדם לחיפוש, והיה חשד סביר שהוא נושא שלא כדין נשק או עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק או נושא עמו חפץ אסור, רשאי מי שמוסמך לערוך את החיפוש, לערוך את החיפוש, על אף הסירוב, ואף להשתמש בכוח סביר לשם כך.

(ג) מי שמוסמך לערוך חיפוש לפי פרק זה רשאי להפעיל את הסמכויות המפורטות בסעיף קטן (א) גם כלפי אלה:

(1) אדם שאינו מורשה לשהות במרכז או במקום מסוים בו באותה העת, שסירב לדרישת עובד המרכז להימנע מכניסה לאותו מקום או לצאת מהמקום האמור;
(2) אדם שאינו שוהה, הנמצא במרכז השהייה ומפריע לסדר במרכז, שסירב לדרישת עובד המרכז לחדול מההפרעה.

סמכות עיכוב

32.זו. (א) היה לעובד המרכז או לחייל מוסמך חשד סביר שאדם הנמצא בתחום מרכז השהייה נושא שלא כדין נשק או חפץ שהחזקתו אסורה על פי דין או עומד לעשות שימוש שלא כדין בנשק או לבצע עבירה העלולה לסכן את ביטחונו של אדם, את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה, רשאי הוא לעכב את האדם עד לבואו של שוטר.
(ב) על עיכוב לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 72 עד 74 לחוק המעצרים, בשינויים המהויבים.
(ג) סירב אדם כאמור בסעיף קטן (א) לעיכוב, רשאי מבצע העיכוב להשתמש בכוח סביר כדי לעכבו.

חובת הזהירות

32.זו. לא יעשה עובד המרכז שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי פרק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:
(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו ולובש מדים בצבע ובצורה שהורה הנציב לעניין זה, ובלבד שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה;
(2) יש בידו תעודה המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו שאותה יציג על פי דרישה.

סיוע למשטרה

32.זו. עובד המרכז רשאי, בעת מילוי תפקידו, לעשות שימוש בסמכויות המפורטות בפרק זה גם לשם סיוע למשטרת ישראל בביצוע פעולות בתוך המרכז במסגרת מילוי תפקידיה, ובלבד שעובד המרכז לא יעשה שימוש בסמכויות כאמור בסעיף זה אלא באירוע שבו נוכח שוטר או בהתאם להנחיות קצין המשטרה המפקד על האירוע.

שמירת הסדר והמשמעת

32.זו. (א) עובד המרכז רשאי לנקוט אמצעים סבירים, לרבות שימוש בכוח, נגד שוהה במרכז שיש חשש כי הוא עומד לגרום נזק לגוף או לרכוש, כדי למנוע את הנזק האמור או כדי לשמור על הסדר במרכז.
(ב) שוהה במרכז שלא מילא חובה שהוא חייב בקיומה, בהתאם להוראות פרק זה או להוראות שניתנו לפיו, רשאי מנהל המרכז או סגנו לנקוט נגדו אמצעי משמעת, אחד או יותר, מהמפורטים להלן בלבד, לאחר שניתנה לשוהה הזדמנות להשמיע את טענותיו לפניו: נזיפה, אזהרה, הגבלה על יציאה מהמרכז, ובלבד שבמהלך תקופה של שבעה ימים לא תוגבל היציאה לפרק זמן מצטבר העולה על 48 שעות, או שלילת דמי הכיס או ההטבה, כולם או חלקם, שנקבעו לפי סעיף 32א.

- (ג) (1) מצא מנהל המרכז או סגנו כי שוהה הפר חובה כאמור בסעיף קטן (ב) וכי נגרם בשל כך נזק לרכוש, רשאי הוא לחייבו, נוסף על כל אמצעי משמעת, בתשלום פיצויים לשירות בתי הסוהר על נזק שנגרם עקב ההפרה, ובלבד שלא יחייבו בתשלום פיצויים בסכום העולה על הסכום שקבע השר לביטחון הפנים, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, בצו.
- (2) חויב שוהה בתשלום פיצויים כאמור בפסקה (1), רשאי מנהל המרכז, אם ראה טעם מיוחד המצדיק לעשות כן, לבטל את החיוב או להפחיתו.

(ד) בית הדין לביקורת משמורת של מסתגנים רשאי, לפי בקשת השוהה, לבחון את החלטת מנהל המרכז או סגנו להגביל את יציאתו של השוהה מהמרכז, שניתנה לפי הוראות סעיף זה; הוראות סעיפים 30 ו-31 יחולו לעניין זה, בשינויים המחויבים.

העברה למשמורת 32. (א) מצא ממונה ביקורת הגבולות כי שוהה עשה אחד מאלה, רשאי הוא להורות בצו על העברתו למשמורת לתקופה שיקבע בצו בכפוף להוראות סעיף קטן (ב):

(1) איחר להתייצב לרישום נוכחות במועד ההתייצבות כאמור בסעיף 32(ב) או לא התייצב לרישום במועד האמור, באופן חוזר ונשנה, בלא שקיבל אישור לכך לפי סעיף 32(ג);

(2) הפר באופן חוזר ושיטתי את כללי ההתנהגות שקבע מנהל המרכז לפי סעיף 32(א)(2) באופן שיש בו כדי לפגוע פגיעה של ממש בסדר במרכז;

(3) גרם נזק של ממש לרכוש;

(4) גרם חבלה לגוף;

(5) עבד, בניגוד להוראות סעיף 32;

(6) לא התייצב במרכז במועד שנקבע להתייצבותו בהוראת השהייה, ואם הועבר למשמורת לפי סעיף זה – לא התייצב במרכז בתום תקופת החזקתו במשמורת;

(7) עזב את מרכז השהייה ולא שב אליו בתוך 48 שעות מהמועד שבו היה עליו לשוב בהתאם להוראות פרק זה ולהוראות שניתנו לפיו, בלא שקיבל אישור לכך לפי סעיף 32(ג).

(ב) תקופת החזקה במשמורת שעליה יורה ממונה ביקורת הגבולות בצו לפי סעיף קטן (א) לא תעלה על התקופה כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) ניתן הצו בשל עילה כאמור בסעיף קטן (א)(1) עד (3) – 15 ימים;

(2) ניתן הצו בשל עילה כאמור בסעיף קטן (א)(4) –

- (א) לגבי צו הניתן לשוהה לראשונה בשל אותה עילה – 15 ימים;
- (ב) לגבי צו הניתן לשוהה בשנית בשל אותה עילה – 30 ימים;
- (ג) בכל צו נוסף הניתן לשוהה בשל אותה עילה – 45 ימים;
- (3) ניתן הצו בשל עילה כאמור בסעיף קטן (א)(5) –
- (א) לגבי צו הניתן לשוהה לראשונה בשל אותה עילה – 30 ימים;
- (ב) לגבי צו הניתן לשוהה בשנית בשל אותה עילה – 45 ימים;
- (ג) בכל צו נוסף הניתן לשוהה בשל אותה עילה – 60 ימים;
- (4) ניתן הצו בשל עילה כאמור בסעיף קטן (א)(6) או (7) –
- (א) אם השוהה נעדר מהמרכז לתקופה שאינה עולה על 30 ימים מהמועד שבו היה עליו להתייצב במרכז או לשוב אליו, לפי העניין (בפסקה זו – המועד להתייצבות) –
- (1) לגבי צו הניתן לשוהה לראשונה בשל היעדרות לתקופה כאמור – 30 ימים;
- (2) לגבי צו הניתן לשוהה בשנית בשל היעדרות לתקופה כאמור – 45 ימים;
- (3) בכל צו נוסף הניתן לשוהה בשל היעדרות לתקופה כאמור – 60 ימים;
- (ב) אם השוהה נעדר מהמרכז לתקופה העולה על 30 ימים מהמועד להתייצבות ואינה עולה על 90 ימים מהמועד האמור –
- (1) לגבי צו הניתן לשוהה לראשונה בשל היעדרות לתקופה כאמור – 60 ימים;
- (2) לגבי צו הניתן לשוהה בשנית בשל היעדרות לתקופה כאמור – 75 ימים;
- (3) בכל צו נוסף הניתן לשוהה בשל היעדרות לתקופה כאמור – 90 ימים;
- (ג) אם השוהה נעדר מהמרכז לתקופה העולה על 90 ימים מהמועד להתייצבות – 120 ימים.
- (ג) מצא ממונה ביקורת הגבולות כי מסתנן שקיבל רישיון זמני לישיבת ביקור לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל לא התייצב לחידושו בתוך 30 ימים מהמועד שבו פג הרישיון (בסעיף קטן זה – מועד התפוגה), רשאי הוא להורות בצו על החזקתו במשמורת לתקופה שיקבע בצו ושלא תעלה על התקופה כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) אם המסתנן לא התייצב לחידוש הרישיון בתוך תקופה העולה על 30 ימים ממועד התפוגה ואינה עולה על 60 ימים מהמועד האמור – 60 ימים;

(2) אם המסתנן לא התייצב לחידוש הרישיון בתוך תקופה העולה על 60 ימים ממועד התפוגה ואינה עולה על 120 ימים מהמועד האמור – 75 ימים;

(3) אם המסתנן לא התייצב לחידוש הרישיון בתוך תקופה העולה על 120 ימים ממועד התפוגה – 90 ימים.

(ד) מצא ממונה ביקורת גבולות כי מסתנן שהוראת השהייה שניתנה לו בוטלה או פקעה, הפר מגבלה לעניין האזור הגאוגרפי לשהייתו שנקבעה לפי סעיף 6(2) לחוק הכניסה לישראל, באשרה או ברישיון הישיבה שניתנו לו, רשאי הוא להורות בצו על החזקתו במשמורת, לתקופה שיקבע בצו ושלא תעלה על התקופה כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לגבי צו הניתן למסתנן לראשונה בשל אותה הפרה – 30 ימים;

(2) לגבי צו הניתן למסתנן בשנית בשל אותה הפרה – 45 ימים;

(3) בכל צו נוסף הניתן למסתנן בשל אותה הפרה – 60 ימים.

(ה) לא ייתן ממונה ביקורת הגבולות צו לשווה או למסתנן לפי סעיף זה אם שוכנע כי מתקיים האמור בפסקאות (1) עד (3) שבסעיף 30א(ב), בשינויים המחוייבים.

(ו) לא ייתן ממונה ביקורת הגבולות צו לשווה או למסתנן לפי סעיף זה, אלא לאחר שנתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפניו; לא ניתן לאתר את השווה או המסתנן, רשאי ממונה ביקורת הגבולות לתת את הצו שלא בפניו, ובלבד שתינתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-24 שעות לאחר העברתו למשמורת.

(ז) נתן ממונה ביקורת הגבולות צו לשווה או למסתנן לפי סעיף זה, יובא השווה או המסתנן, לפי העניין, לפני בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום 96 שעות מתחילת החזקתו במשמורת, לשם אישור הצו בידי בית הדין.

(ח) בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים רשאי, בשים לב לעילות ולתקופות ההחזקה במשמורת הקבועות בסעיפים קטנים (א) עד (ד), ובשים לב לאמור בפסקאות (1) עד (3) שבסעיף 30א(ב), לאשר את הצו שנתן ממונה ביקורת הגבולות לפי סעיף זה, בשינויים או בלא שינויים, או שלא לאשרו; אישר בית הדין את הצו, יקבע כי עניינו של המסתנן יובא לפניו לבחינה נוספת, כאמור בסעיף 30א(1).

(ט) הוראות סעיפים 30ב עד 30ג יחולו על מי שהועבר למשמורת לפי סעיף זה, בשינויים המחוייבים.

(י) לא יינתן צו לפי סעיף זה נגד שוהה לאחר שחלפה שנה מיום שתם ביצוע המעשה שבשלו היה ניתן להוציא צו כאמור.

(יא) בשל מעשה אחד המהווה יותר מהפרה אחת מההפרות המנויות בסעיף זה שבשלהן ניתן להוציא צו, לא יורה ממונה ביקורת הגבולות על החזקה במשמורת לתקופה העולה על התקופה הארוכה ביותר מבין התקופות שניתן להורות עליהן בשל כל הפרה.

(יב) עם תום תקופת המשמורת לפי סעיף זה ישוב השוהה למרכז השהייה.

32כא. (א) מסתנן לא ישהה במרכז שהייה מכוח הוראת שהייה המרבית במרכז תקופת השהייה

(ב) לעניין חישוב תקופת השהייה של מסתנן במרכז, כאמור בסעיף קטן (א) -

(1) לא יראו תקופה שבה נעדר המסתנן ממרכז השהייה בלא שקיבל אישור לכך לפי סעיף 32ח(ג) או בניגוד לתנאי הוראת השהייה שהוצאה לו, כתקופה שבה שהה במרכז;

(2) יראו תקופה שבה נעדר המסתנן ממרכז השהייה בשל העברתו למשמורת בצו לפי סעיף 32כ, כתקופה שבה שהה המסתנן במרכז.

32כב. (א) שר הפנים, בהסכמת השר לביטחון הפנים, ימנה מי שבשיר להיות שופט שלום, בין מקרב עובדי משרד הפנים ובין מקרב הציבור, לממונה על בירור פניות השהים במרכז שהייה (בסעיף זה - הממונה), לעניין תנאי שהייתם במרכז.

(ב) שר הפנים יקבע הוראות לעניין דרך הפנייה לממונה, אופן בירור הפניות על ידיו ודרכי הטיפול בפניות.

(ג) הממונה ידווח לשר הפנים, אחת לשישה חודשים, על פעולותיו בעניין טיפול בפניות כאמור בסעיף קטן (א); שר הפנים ימסור דיווח כאמור לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, סמוך לאחר קבלתו.

ממונה על בירור פניות השהים במרכז ודיווח

2. בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב-2012,⁸ תיקון חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה) - מס' 2

בסעיף 10, במקום "עד תום שלוש שנים מיום תחילתו של חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2013" יבוא "עד תום שלוש שנים מיום תחילתו של חוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים מישראל (תיקוני חקיקה והוראות שעה), התשע"ה-2014".

3. בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2013,⁹ תיקון חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה)

בסעיף 14, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

⁸ ס"ח התשע"ב, עמ' 109; התשע"ד, עמ' 85.

⁹ ס"ח התשע"ד, עמ' 74.

"(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), סעיפים 3 ו-10 לחוק זה ימשיכו לעמוד בתוקפם עד תום שלוש שנים מיום תחילתו של חוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים מישראל (תיקוני חקיקה והוראות שעה), התשע"ה-2014."

פרק ב': פיקדון להבטחת יציאתם של מסתננים מישראל והגברת האכיפה

4. תיקון חוק עובדים זרים - מס' 18
- בחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991¹⁰ (להלן - חוק עובדים זרים) -
- (1) בסעיף וב(א), במקום "בתוספת" יבוא "בתוספת הראשונה";
 - (2) בסעיף וגב(9), במקום "ולפי סעיף ויא" יבוא "ולפי פרק ד";
 - (3) בסעיף וז(א)(א), במקום "לפי סעיף ויא" יבוא "לפי פרק ד";
 - (4) בסעיף וז(א), בהגדרה "חובת מעסיק כלפי עובד זר בענף החקלאות", בפסקה (3), במקום "לפי סעיף ויא" יבוא "ככל שנקבעה בתקנות לפי פרק ד";
 - (5) בסעיף וט(ב), במקום "לפי סעיף ויא" יבוא "לפי פרק ד";
 - (6) לפני סעיף ויא, תחת כותרת פרק ד' יבוא:
"הגדרות - פרק ד' ו-2. בפרק זה -

"הממונה" - הממונה או עובד משרד הפנים שהוא הסמיכו לעניין פרק זה;

"מסתנן" - מסתנן כהגדרתו בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954, בעל רישיון לפי סעיף 2(א)(2) או (5) לחוק הכניסה לישראל;

"תום התקופה לשהייה בישראל", לעניין עובד זר שהוא מסתנן - המועד שבו עליו לעזוב את ישראל כפי שנקבע בפסק דין חלוט או בהודעה מאת שר הפנים או מנהל רשות האוכלוסין וההגירה במשרד הפנים;

(7) בסעיף ויא -

- (א) בסעיף קטן (ב), במקום "להלן - הקרן" יבוא "בפרק זה - הקרן";
- (ב) בסעיף קטן (ב), במקום "להלן - חשבון הבנק" יבוא "בפרק זה - חשבון הבנק";
- (ג) בסעיף קטן (ה), אחרי פסקה (2) יבוא:
" (3) על אף האמור בפסקאות (1) ו-(2), היה העובד הזר מסתנן, יחולו הוראות אלה:

(א) מחלק העובד שהופקד בקרן או בחשבון הבנק לפי סעיף ויא, וכן מ-20% מחלק המעסיק שהופקד בקרן או בחשבון הבנק לפי הסעיף האמור, ינכה המעסיק מס במקור בהתאם לסעיף 164 לפקודת מס הכנסה ובשיעורים הקבועים בסעיף 121 לפקודה האמורה;

(ב) על יתרת חלק המעסיק שהופקד בקרן או בחשבון הבנק לפי סעיף ויא, יחולו הוראות פסקה (1) ויוטל המס כאמור בפסקה (2);

(ד) בסעיף קטן (ט), במקום "לפי סעיף זה" יבוא "לפי פרק זה";

(8) אחרי סעיף ויא יבוא:

¹⁰ ס"ח התשנ"א, עמ' 112; התשע"ה, עמ' 604.

פיקדון לגבי עובד
זר שהוא מסתגן

1.א.1 (א) על אף האמור בסעיף ויא(א), מעסיק של עובד זר שהוא מסתגן יפקיד בעדו פיקדון בסכום השווה ל-36% משכר עבודתו של המסתגן בעד החודש שבעדו משולם הפיקדון (בפרק זה - פיקדון לגבי מסתגן); חלק הפיקדון השווה ל-16% משכר עבודתו כאמור ישולם בידי המעסיק (בפרק זה - חלק המעסיק) וחלק הפיקדון השווה ל-20% משכר עבודתו ינוכה בידי המעסיק משכר עבודתו של המסתגן בעד אותו חודש (בפרק זה - חלק העובד); ניכוי חלק העובד לפי סעיף זה יהיה לאחר ניכוי המס במקור, בידי המעסיק, משכר עבודתו של המסתגן, כאמור בסעיף ויא(ה)(3)(א).

(ב) בכפוף להוראות לפי פרק זה ולהוראות הפרק הרביעי לחוק הכניסה לישראל, כספים המופקדים בקרן או בחשבון הבנק לפי פרק זה לא יהיו נתונים להעברה, לשעבוד או לעיקול.

(ג) פיקדון לגבי מסתגן ישולם בידי המעסיק, לקרן או לחשבון הבנק, מדי חודש, במועד כאמור בסעיף קטן (ד), בעד העסקתו של העובד הזר שהוא מסתגן בחודש הקודם למועד התשלום.

(ד) הפיקדון ישולם במועד שבו על המעסיק לשלם את שכרו של העובד הזר שהוא מסתגן בעד החודש שבעדו משולם הפיקדון.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), בחודש שבו חל מועד עזיבתו של העובד הזר שהוא מסתגן את ישראל שלא לצורך יציאה זמנית ממנה, ישלם המעסיק את יתרת סכום הפיקדון בעד תקופת העסקתו של העובד הזר עד למועד האמור, המישה ימים לפחות לפני מועד זה, והכול ככל שהוא יודע על מועד העזיבה כאמור.

(ו) בסעיף זה, "שכר עבודה" - שכר העבודה המובא בחשבון לעניין חישוב פיצויי פיטורים לפי סעיף 13 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963.

2.א.2 מעסיק המשלם פיקדון לגבי מסתגן, ידווח לממונה באופן מקוון, במועד ביצוע התשלום, על תשלום הפיקדון כאמור לגבי כל עובד זר שהוא מסתגן המועסק על ידיו, על סכום הפיקדון ששולם והתקופה שבעדה שולם, ועל פרטיו ופרטי העובד הזר שלגביו שולם הפיקדון.

3.א.3 הממונה, באמצעות הגוף המנהל את כספי הפיקדון לפי פרק זה, ימסור לעובד זר שהוא מסתגן, לפי בקשתו, מידע בכתב על הפיקדון המתנהל לגביו בקרן או בחשבון הבנק, לרבות תשלומי המעסיק, סכומי הפיקדון, הרווחים שנצברו, והעמלות ודמי הניהול שנוכו.

4.א.4 (א) על אף האמור בסעיף ויא(ד), היה העובד הזר מסתגן שעזב את ישראל שלא לצורך יציאה זמנית ממנה לאחר תום התקופה לשהייה בישראל החלה לגביו, יחולו הוראות אלה:

מסירת מידע לעובד
זר שהוא מסתגן

הזכאות לכספי
הפיקדון

(1) המסתנן יהיה זכאי לקבל 67% מכספי הפיקדון בתוספת הרווחים, בניכוי דמי ניהול של הקרן או בניכוי עמלות בשל ניהול חשבון הבנק, לפי העניין, ובניכוי מס כדין על הרווחים בשל אותו חלק, עם עזיבתו את ישראל;

(2) עזב המסתנן את ישראל לא יאוחר משישה חודשים מתום התקופה לשהייה בישראל החלה לגביו, יהיה זכאי, נוסף על חלק מכספי הפיקדון האמור בפסקה (1), ליתרת כספי הפיקדון בתוספת הרווחים ובניכויים כמפורט להלן ולפי הסדר כמפורט להלן, בשל אותה יתרה:

(א) הוצאות ההרחקה החלות על המסתנן לפי הפרק הרביעי לחוק הכניסה לישראל;

(ב) סכום השווה למכפלת הסכום שגותר לאחר הניכוי לפי פסקה משנה (א) בשיעור הניכוי החל לגבי המסתנן, המפורט בטור ב' בתוספת השנייה, בהתאם לתקופה שחלפה מתום התקופה לשהייה בישראל החלה לגביו עד למועד עזיבתו את ישראל (בסעיף זה – תקופת השיהוי), המפורט בטור א' שבתוספת השנייה;

(ג) מס כדין על הסכום הנותר לאחר הניכוי לפי פסקת משנה (ב), לפי הוראות סעיף ויא(ה)(3)(ב).

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), מצא הממונה, לפי בקשה של עובד זר שהוא מסתנן, כי נבצר ממנו לעזוב את ישראל עד תום התקופה לשהייה בישראל החלה לגביו, או כי בתום לב ובשל טעות של העובד הזר הוא לא עזב את ישראל עד תום התקופה האמורה, וכי בשל כך לא יהיה זה צודק לזקוף לחובתו את תקופת השיהוי, כולה או חלקה, רשאי הממונה להחליט על הפחתת תקופת השיהוי שתיזקף לחובתו, לענין סעיף קטן (א)(2).

(ג) הממונה לא יפעיל את סמכותו לפי סעיף קטן (ב) לגבי עובד זר שהוא מסתנן, אם חלפו מעל 18 חודשים מתום התקופה לשהייה בישראל החלה לגביו ועד המועד שבו התקבלה בקשתו במשרדי הממונה.

(ד) הגשת בקשה של עובד זר שהוא מסתנן לפי סעיף קטן (ב) בשלעצמה לא תמנע את הרחקתו מישראל ולא תעכב הרחקה כאמור.

(ה) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר ובאישור הוועדה, רשאי לקבוע סוגי מקרים ותנאים שבהתקיימם עובד זר שהוא מסתנן יהיה זכאי לקבל את כספי הפיקדון, כולם או חלקם, אף לפני המועד האמור בסעיף קטן (א).

ויא5. (א) על אף האמור בהוראות לפי סעיף ויא(ח), כספי הפיקדון שלהם זכאי עובד זר שהוא מסתנן לפי סעיף ויא4, ישולמו לידיו באמצעות הגוף המנהל את כספי הפיקדון לפי פרק זה, באחת הדרכים המפורטות בפסקאות שלהלן ובתנאים המפורטים בהן:

(1) ישירות לידי העובד הזר – לאחר שהעובד הזר עבר את ביקורת הגבולות בנמל התעופה בן גוריון או בתחנת גבול אחרת שקבע שר הפנים, בעת עזיבתו של העובד הזר את ישראל שלא לצורך יציאה זמנית ממנה, ובלבד שהעובד הזר הגיש לממונה בקשה בכתב למשיכת כספי הפיקדון וצירף אליה צילום כרטיס טיסה ודרכון או מסמך נסיעה תקף אחר להנחת דעתו של הממונה, שבעה ימים לפחות לפני עזיבתו את ישראל אך לא יותר מ־30 ימים לפני המועד האמור;

(2) בהעברה בנקאית לזכות חשבון בנק המתנהל על שמו של העובד הזר – בתוך 30 ימי עבודה מהיום שנודע לממונה על עזיבתו את ישראל שלא לצורך יציאה זמנית ממנה, ובלבד שפרטים מלאים ומדויקים על חשבון הבנק נמסרו לממונה לפי סעיף ויא7; לא נמסרו פרטים כאמור, תתבצע ההעברה הבנקאית לפי פסקה זו, בתוך 30 ימי עבודה מיום מסירת הפרטים כאמור.

(ב) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר ובאישור הוועדה, רשאי לקבוע דרכים ותנאים נוספים להעברת כספי הפיקדון לעובד זר שהוא מסתנן.

ויא6. (א) נפטר עובד זר שהוא מסתנן בטרם עזב את ישראל, והממונה אישר שהעובד הזר היה זכאי לכספי הפיקדון לפי סעיף ויא4 אילו היה עוזב את ישראל ביום פטירתו, יועברו כספי הפיקדון שלהם זכאי העובד הזר אילו עזב כאמור בהעברה בנקאית, לזכות חשבון הבנק המתנהל על שמו בהתאם להוראות פסקה (2) שבסעיף ויא5(א).

זכאות לכספי
הפיקדון ותשלומם
לאחר פטירת עובד
זר שהוא מסתנן

(ב) לא מסר עובד זר שהוא מסתנן פרטי חשבון בנק המתנהל על שמו לפי סעיף ויא7, יועברו כספי הפיקדון כאמור בסעיף קטן (א) למי שהוכח שהוא בן זוג, ובאין בן זוג – למי שהוכח שהוא ילדו.

(ג) לא מסר עובד זר שהוא מסתנן פרטי חשבון בנק המתנהל על שמו לפי סעיף ויא7 ולא הוכח כי לעובד הזר בן זוג או ילד כאמור בסעיף קטן (ב), יועברו כספי הפיקדון למי שנקבע שהם יורשי העובד הזר, בהחלטה שיפוטית סופית או בהחלטה רשמית סופית אחרת שניתנה לפי דין הירושה החל על העובד הזר ואושרה כדין בישראל.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, שר הפנים רשאי לקבוע כי כספי הפיקדון של עובד זר שהוא מסתנן שנפטר כאמור בסעיף

זה, יועברו למוטב שהוא בן משפחה מדרגה ראשונה של העובד הזר; קבע השר כאמור יקבע הוראות לעניין מסירת פרטי המוטב בידי העובד הזר, לממונה.

7. ויא. עובד זר שהוא מסתנן ימסור לממונה פרטים מלאים לגבי חשבון בנק המתנהל על שמו לצורך קבלת כספי הפיקדון לפי סעיפים ויא ו-ויא6 באמצעות תצהיר כמשמעותו בסעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, או בתצהיר שניתן לפני גורם מוסמך מחוץ לישראל בהתאם לסעיף 30 לפקודה האמורה.

פרטי חשבון הבנק של עובד זר שהוא מסתנן

8. ויא. על אף האמור בהוראות לפי סעיף ויא(ז)(2), כספי פיקדון שלא הוצאו על ידי עובד זר שהוא מסתנן מהקרן או מחשבון הבנק לפי הוראות פרק זה, ובכלל זה סכומים שנוכו לפי סעיף ויא4(א)(2) בשל שיהוי בעזיבה לאחר תום התקופה לשהייה בישראל, ניתן לעשות בהם שימוש למטרת רווחתם ובריאותם של מסתננים השוהים במרכז שהייה לפי פרק ד' לחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954, בתום שנתיים מתום התקופה לשהייה בישראל.

שימוש בכספים שלא הוצאו על ידי עובד זר שהוא מסתנן

9. ויא. אין בהפקדת סכום הפיקדון לגבי מסתנן בקרן או בחשבון הבנק לפי פרק זה או בדיווח לממונה לפי סעיף ויא2 משום אישור לחוקיות העסקתו של עובד זר בידי מעסיק או לחוקיות שהייתו או עבודתו של עובד זר שהוא מסתנן בישראל;

סייג

(9) בסעיף 2(ב)(8), במקום "סעיף ויא" יבוא "פרק ד";

(10) בסעיף 6א(ב), במקום "סעיף ויא" יבוא "פרק ד";

(11) בסעיף 6ג -

(א) בסעיף קטן (א), במקום "עד ויא" יבוא "עד ויא9";

(ב) בסעיף קטן (ג), בכל מקום, במקום "ו-ויא(ב) עד (ז)" יבוא "ויא(ב) עד (ז) ו-ויא2 עד ויא9";

(12) בסעיף 8(ב), אחרי "ויא(ב) עד (ז)", יבוא "ויא2 עד ויא9";

(13) אחרי סעיף 8 יבוא:

8א. שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, לאחר התייעצות עם השר השנייה ובאישור הוועדה, רשאי, בצו, לשנות את התוספת השנייה;

(14) בתוספת, במקום הכותרת "תוספת" יבוא "תוספת ראשונה";

(15) אחרי התוספת הראשונה יבוא:

"תוספת שנייה"

(סעיפים ויא4(א)(2)(ב) ו-8א)

שיעור הניכוי בשל שיהוי בעזיבה

טור ב'
שיעור הניכוי

25%

טור א'
תקופת השיהוי

מועל חודש עד חודשיים

11 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

טור ב'
שיעור הניכוי

35%
50%
65%
80%.

טור א'
תקופת השיחוי

מעל חודשיים עד שלושה חודשים
מעל שלושה חודשים עד ארבעה חודשים
מעל ארבעה חודשים עד חמישה חודשים
מעל חמישה חודשים עד שישה חודשים

סעיף 2(א) לחוק
עובדים זרים -
הוראת שעה

5. בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה עד תום שלוש שנים מהיום האמור יקראו את סעיף 2(א) לחוק עובדים זרים, כך שבמקום הסיפה החל במילים "דינו - כפל הקנס" יבוא "דינו - כפל הקנס כאמור בסעיף 61(א)2 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (בסעיף קטן זה - חוק העונשין), ואם נעברה העבירה לגבי עובד זר שהוא מסתנן - קנס פי ארבעה מהקנס כאמור באותו סעיף; נעברה העבירה לגבי עובד זר שהועסק במסגרת עסקו או משלח ידו של המעסיק, דינו - מאסר שנה או קנס פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א)2 לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה לגבי עובד זר שהוא מסתנן - מאסר שנה או קנס פי חמישה מהקנס כאמור באותו סעיף; היתה העבירה עבירה נמשכת, יוטל קנס נוסף פי ארבעה מהקנס הקבוע בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, לעובר, לכל יום שבו נמשכת העבירה; לעניין זה, "מסתנן" - מסתנן כהגדרתו בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954¹², שחלה לגביו הוראת שעה שניתנה לפי סעיף 32ד(א) לחוק האמור או שפג תוקף הרישיון הזמני לישיבת ביקור שניתן לו לפי סעיף 2(א)5 לחוק הכניסה לישראל¹³.

הגדלת הקנסות
המינהליים בשל
העסקת מסתננים
שלא כדין -
הוראת שעה

6. (א) על אף ההוראות לפי חוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985¹⁴, בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה עד תום שלוש שנים מהיום האמור יהיה הקנס המינהלי הקצוב והקנס המינהלי הקצוב לעבירה מינהלית חוזרת לפי החוק האמור, לעניין עבירה לפי סעיפים 2(א), 3 או 4(א) או (ב) לחוק עובדים זרים, שנעברה לגבי עובד זר שהוא מסתנן, כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) נעברה העבירה בידי מי שאינו קבלן כוח אדם או לשכה פרטית - יהיה הקנס המינהלי הקצוב 10,000 שקלים חדשים, והקנס המינהלי הקצוב לעבירה מינהלית חוזרת - 20,000 שקלים חדשים;

(2) נעברה העבירה בידי קבלן כוח אדם או לשכה פרטית - יהיה הקנס המינהלי הקצוב 20,000 שקלים חדשים, והקנס המינהלי הקצוב לעבירה מינהלית חוזרת - 40,000 שקלים חדשים.

(ב) בסעיף זה -

"לשכה פרטית" - כהגדרתה בסעיף 62 לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959¹⁵;

"מסתנן" - מסתנן כהגדרתו בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954, שחלה לגביו הוראת שעה שניתנה לפי סעיף 32ד(א) לחוק האמור או שפג תוקף הרישיון הזמני לישיבת ביקור שניתן לו לפי סעיף 2(א)5 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952¹⁶;

"קבלן כוח אדם" - כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-

1996¹⁶.

¹² ס"ח התשי"ד, עמ' 160.

¹³ ס"ח התשמ"ו, עמ' 31.

¹⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 32.

¹⁵ ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

¹⁶ ס"ח התשנ"ו, עמ' 201.

7. תיקון חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (הוראת שעה) - מס' 2 שעה) - מס' 2
- בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (הוראת שעה), התשע"ג-2013¹⁷, בסעיף 1, בסעיף 7א המובא בו, בסופו יבוא:
- "(ה) הוראות סעיף זה לא יחולו על כספי פיקדון שעובד זר שהוא מסתגן זכאי להם לפי פרק ד' לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991."

פרק ג': תוקף, תחילה, תחולה והוראות מעבר

8. חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) - תוקף, תחולה והוראות מעבר
- (א) סעיף 1 לחוק זה יעמוד בתוקפו שלוש שנים מיום פרסומו של חוק זה.
- (ב) הוראות סעיפים 30א ו-30ד(ד) לחוק למניעת הסתננות, כנוסחם בסעיף 1(1) ו-1(2) לחוק זה, יחולו על מסתגן שנכנס לישראל לאחר פרסומו של חוק זה.

(א) ממונה ביקורת הגבולות יחליט, בתוך 30 ימים מיום פרסומו של חוק זה (בסעיף זה - יום הפרסום), אם לתת הוראת שהייה לפי סעיף 32 לחוק למניעת הסתננות כנוסחו בסעיף 1(3) לחוק זה (בסעיף זה - הוראת שהייה חדשה), למסתגן שערב יום הפרסום חלה לגביו הוראת שהייה שניתנה לפי סעיף 32 לחוק למניעת הסתננות כנוסחו ביום כ"ו באלול התשע"ד (21 בספטמבר 2014) (בסעיף זה - הוראת שהייה ישנה); לעניין חישוב תקופת השהייה במרכז של מסתגן, לפי הוראת השהייה החדשה שניתן לו הממונה לפי סעיף זה, יחולו הוראות אלה:

(1) יובאו במניין תקופות שהייה קודמות שבהן שהה המסתגן במרכז השהייה לפני יום הפרסום, וכן תקופות שבהן שהה במשמורת לפני יום הפרסום מכוח צו שניתן לפי סעיף 32כ(א) ו-(ב), כנוסחו ביום כ"ו באלול התשע"ד (21 בספטמבר 2014);

(2) לא יובאו במניין תקופת שבהן שהה המסתגן במשמורת לפני יום הפרסום, למעט כאמור בפסקה (1).

(ד) עד לקבלת החלטה בידי ממונה ביקורת הגבולות כאמור בסעיף קטן (ג), לעניין מתן הוראת שהייה חדשה למסתגן, יראו את הוראת השהייה הישנה שניתנה לו כהוראת שהייה שניתנה לפי סעיף 32 לחוק למניעת הסתננות, כנוסחו בסעיף 1(3) לחוק זה.

9. חוק עובדים זרים - תחילה
- (א) תחילתו של חוק עובדים זרים, כנוסחו בסעיף 4 לחוק זה, ב"ו בחודש שלאחר תום שישה חודשים מהמועד שבו הוקמה קרן או קיים חשבון בנק כאמור בסעיף 1(א) או (ב) לחוק עובדים זרים ושעליו הודיע שר האוצר, בהסכמת שר הפנים, בצו, בתוך שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), שר האוצר בהסכמת שר הפנים ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי, בצו, לדחות את מועד התחילה של סעיף 4; ניתן צו לדחייה כאמור, רשאי שר האוצר, בהסכמת שר הפנים, להודיע בצו על המועד שבו הוקמה קרן או קיים חשבון בנק כאמור בסעיף 1(א) או (ב) לחוק עובדים זרים, ותחילתו של חוק עובדים זרים, כנוסחו בסעיף 4 לחוק זה, תהיה ב"ו בחודש שלאחר תום שישה חודשים ממועד פרסומו של חוק זה.

גלעד ארדן שר הפנים	נפתלי בנט שר הכלכלה	משה יעלון שר הביטחון
בנימין נתניהו ראש הממשלה	יולי יואל אדלשטיין יושב ראש הכנסת	ראובן ריבלין נשיא המדינה

¹⁷ ס"ח התשע"ג, עמ' 78; התשע"ה, עמ' 85.

מש/2

צילום הצעת החוק ודברי

ההסבר



רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

1 בדצמבר 2014

904

ט' בכסלו התשע"ה

עמוד

הצעת חוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים ועובדים זרים מישראל (תיקוני חקיקה
והוראות שעה), התשע"ה-2014 422

הצעת חוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים ועובדים זרים אחרים מישראל (תיקוני חקיקה והוראות שעה), התשע"ה-2014

פרק א': מניעת הסתננות

1. בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954 (להלן - החוק העיקרי) - תיקון חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) - הוראת שעה

דברי הסבר

זמן קצר יחסית, בין השאר, משום שחוק הכניסה לישראל אינו מאפשר ככלל, החוקה של אדם במשמורת למשך יותר מ־60 ימים, בכפוף לסייגים שנקבעו בו לעניין המשך החזקתו במשמורת של שוהה שלא כדיון.

תיקון מס' 3 ביטא את מדיניות הממשלה, ולפיה יש להחיל הסדר משפטי ויחודי ומחמיר יותר על מסתננים, בשונה מהדין החל על שוהים שלא כדיון לפי חוק הכניסה לישראל. זאת, בין השאר, מן הטעם כי בשונה משוהה שלא כדיון, אשר נכנס לישראל דרך מעבר גבול חוקי ורשמי באמצעות דרכון של מדינת חוץ, ואשר ניתנה לו אשרת כניסה לתקופה נקובה כתווך או למטרות עבודה, ורק בהמשך הפך לשוהה שלא כדיון, הרי שמסתנן נכנס לישראל ביוזעין שלא דרך תחנת גבול, בלא מסמכי זיהוי רשמיים ובאופן בלתי מתועד. דבר זה מקשה על היכולת של רשויות המדינה לברר את זהותו, את מדינת אזרחותו או את מדינת תושבותו ואת מוצאו של המסתנן, ועל היכולת המעשית להרחיק מישראל למדינה כלשהי, וממילא שאלת הרחקתו מישראל יוצרת מורכבות וקושי נוספים. כמו כן, כניסתו של מסתנן בלתי מתועד לישראל היא מלכתחילה בלתי חוקית ומכאן המקום להחיל דין מחמיר יותר על מסתנן מאשר על נתין זר שנכנס לישראל כדיון והפך, לאחר שפקעו אשרתו ורישיון ישיבתו בישראל, לשוהה שלא כדיון לפי חוק הכניסה לישראל.

לפי תיקון מס' 3, היה אפשר להחזיק מסתננים במשמורת לתקופה של עד שלוש שנים, בכפוף לעילות שחרור שנקבעו בחוק, ונגעו בעיקר לטעמים הומניטריים מיוחדים ומשך בדיקת בקשות מקלט של מי שהושמו במשמורת.

ביום י"ב בתשרי התשע"ד (16 בספטמבר 2013), קבע בית המשפט העליון בבג"צ 7146/12 אדם נ' הכנסת (פורסם בנבו, 16.9.2013) (להלן - פרשת אדם), בהרכב מורחב של תשעה שופטים, כי סעיף 3א לחוק (שנוסף לחוק בתיקון מס' 3), אינו חוקתי וכלל הוראותיו בטלות, מאחר שטמונה בו פגיעה בלתי מידתית בזכות לחירות ולכבוד האדם הקבועים בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ומאחר שהאמצעי שנבחר להגשמת התכלית שעמדו ביסודו אינו מידתי.

כללי החוק המוצע מטרתו למנוע הסתננות לישראל ולהבטיח את יציאתם של מסתננים ועובדים זרים אחרים מישראל כדיון ובמועד. בפרק א' לחוק המוצע מוצעים תיקונים בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954 (להלן בפרק זה - החוק או החוק למניעת הסתננות), ובפרק ב' לחוק המוצע מוצעים תיקונים בחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (להלן - חוק עובדים זרים), ובחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996 (להלן - חוק קבלני כוח אדם), במטרה להבטיח את יציאתם של עובדים זרים, ובהם מסתננים, מישראל במועד, ולהגביר את האכיפה בכל הנוגע להעסקת עובדים זרים, ובכלל זה מסתננים.

סעיף 1 למדינת ישראל גבולות יבשתיים וימיים כללי באורך מאות קילומטרים עם שכנותיה. מראשיתו של גל ההסתננות לפני כ־9 שנים ועד היום נתפסו למעלה מ־60,000 בני־אדם שהסתננו לישראל שלא דרך תחנות גבול. אמנם, מרבית המסתננים נכנסו לישראל דרך הגבול עם מצרים טרם השלמת גידורה, אך גם לאחר השלמת גדר הגבול עם מצרים לא ניתן למנוע לחלוטין מעבר מסתננים נוספים דרך הגבול האמור, כמו גם דרך גבולותיה האחרים של המדינה, לתוך תחומי מדינת ישראל.

ההסדר החקיקתי הייחודי החל על מסתננים בלתי מתועדים לפי החוק למניעת הסתננות, נועד לתת מענה לטיפול בתופעת ההסתננות רחבת ההיקף שעמה התמודדה ישראל בשנים האחרונות. השלכותיה של התופעה באות לידי ביטוי, בין השאר, בפגיעה במרקם החיים בחברה הישראלית, פגיעה בשוק העבודה, צמצום המשאבים במערכות שונות דוגמת מערכת החינוך, מערכת הבריאות ומערכת הרווחה, השמורים לאזרחי ישראל ותושביה השוהים בה כדיון, וכן בהגברת הפשיעה באזורים שבהם מרוכזים מהגרים בלתי חוקיים.

טרם חקיקתו של חוק למניעת ההסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב-2012 (ס"ח התשע"ב, עמ' 119) (להלן - תיקון מס' 3), הושמו מסתננים במשמורת לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן - חוק הכניסה לישראל), אך שוחררו ממנה לאחר פרק

1 ס"ח התשי"ד, עמ' 160; התשע"ה, עמ' 74.

"הבאה לפני ממונה 30א. (א) מסתנן הנתון במשמורת יובא לפני ממונה ביקורת ביקורת הגבולות וסמכויותיו הגבולות, לא יאוחר מהמישה ימים מיום תחילת החזקת במשמורת.

דברי הסבר

הבחינה החוקתית בראש ובראשונה מאחר שלא נקבעה בו כל מגבלת זמן לשהייה במרכז השהייה וכן לא נקבעה כל עילה לשחרור ממנו. כמו כן קבע בית המשפט כי דרישת ההתייצבות לרישום נוכחות שלוש פעמים ביום אינה מידתית. עוד נדרש בית המשפט להוראות פרק ד' המסמיכות את ממונה ביקורת הגבולות להורות על העברת מסתנן למשמורת לתקופות שנקבעו בחוק בלא שתהיה ביקורת שיפוטית יוזמה על החלטות אלה. לצד זאת, השעה בית המשפט את תוקפה של הכרזת הבטלות לגבי פרק ד' כולו לתקופה בת 90 ימים, לצורך גיבוש הסדר חקיקתי מתאים, אך הורה כי במהלך תקופת 90 הימים האמורה, יידרשו השהיים להתייצב במרכז השהייה פעמיים ביום בלבד והתייצבות הצהריוס תבוטל החל מיום כ"ט באלול התשע"ד (24 בספטמבר 2014).

עוד הורה בית המשפט, כי מיום ח' בתשרי התשע"ה (2 באוקטובר 2014) עד תום תקופת 90 הימים האמורה, יהיה ממונה ביקורת הגבולות מוסמך להורות, בצד, על העברת מסתנן למשמורת לתקופה שלא תעלה על 30 ימים (במקום תקופה שלא תעלה על שנה כפי שנקבע בתיקון מס' 4).

הואיל וההסדר הקיים בחוק הבנייה לישראל אינו נותן מענה מספק לתופעת ההסתננות בכללותה ולצורך להתמודד אתה באמצעים אפקטיביים שיש בהם כדי להגשים את התכלית שאותה קבע בית המשפט כתכלית ראויה, מוצע לתקן את החוק למניעת ההסתננות ולהחליף את הסייפים שבוטלו בידי בית המשפט בפרשת גברסלסי. ההסדר המוצע בחוק זה הוא הסדר מתון יותר מזה שנקבע בתיקון מס' 4, והוא מהווה אמצעי מידתי יותר העומד בסטנדרטים החוקתיים שנקבעו בפסק הדין בפרשת גברסלסי, לשם הגשמת התכליות המשולבות כמפורט להלן.

מוצע לתקן את החוק למניעת ההסתננות בשני עניינים עיקריים: ראשית, מוצע לתקן את סעיף 30א לחוק, אשר בוטל בידי בית המשפט העליון בפרשת גברסלסי, תוך העמדת תקופת המשמורת על שלושה חודשים בלבד, זאת בכפוף לשיתוף הפעולה של המסתנן בהליכי הזיהוי והגירוש; על פי המוצע, מסתנן ששוחזר בערובה לפי סעיף 30א לחוק, על פי החלטת ממונה ביקורת הגבולות או בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים, ייתן לו ממונה ביקורת הגבולות הוראת שהייה בהתאם לסעיף 32 לחוק בנוסחו המוצע, ובכפוף למגבלות הקבועות בו. שנית, מוצע לקבוע, בפרק ד' לחוק בנוסחו המוצע, הוראות לעניין מרכז שהייה למסתננים, בשום לב לסטנדרטים החוקתיים שקבע בית המשפט העליון בפרשת גברסלסי. ההסדר המוצע בפרק ד' בנוסחו המוצע לעניין מרכז שהייה כולל כמה הוראות השונות באופן משמעותי מההסדר שנקבע בתיקון

בעקבות פסק הדין בפרשת אדם, פנתה הממשלה לגיבוש אמצעים חלופיים שיאפשרו להתמודד עם ההשלכות החמורות הנובעות מתופעת ההסתננות, אך פגיעתם במסתננים תהיה פחותה, והם יעמדו בעקרונות שנקבעו בפסק הדין. כחלק ממדיניותה הכוללת בעניין תופעת ההסתננות, המבוססת על העיקרון שיש למנוע את התמריץ להמשך ההסתננות לישראל ולמנוע את השתקעותם של המסתננים במרכזי הערים תוך מניעת אפשרותם לעבוד בתחומי ישראל, תיקנה הממשלה פעם נוספת את החוק למניעת ההסתננות, כפי שיפורט להלן. בניסיון לקבוע הסדר אפקטיבי אך מתון ומידתי יותר מההסדר שנקבע בתיקון מס' 3.

במקביל, הורתה הממשלה, בהחלטה מס' 960 מיום כ"א בכסלו התשע"ד (24 בנובמבר 2013), שעניינה תכנית משולבת ומתואמת לטיפול בתופעת ההסתננות הבלתי חוקית (להלן - החלטה מס' 960) על יישומו של מהלך כולל, משולב ומתואם לטיפול בתופעת ההסתננות, בעלות של מאות מיליוני שקלים. בתוך כך הורתה הממשלה על הקצאת משאבים מיוחדים למשטרת ישראל לצורך שיפור הביטחון של תושבי שכונות דרום תל אביב, שבהן שוהה אוכלוסייה גדולה של מסתננים.

החוק למניעת ההסתננות (עבירות שיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2014 (ס"ח התשע"ד, עמ' 74) (להלן - תיקון מס' 4), התקבל בכנסת ביום ז' בטבת התשע"ד (10 בדצמבר 2013). במסגרת תיקון מס' 4 עוגנו הכללים והמסגרת הנורמטיבית להקמתו של מרכז השהייה הפתוח. תיקון מס' 4 קבע שני הסדרים עיקריים, הכוללים מארג של אמצעים לטיפול בתופעת ההסתננות: פרק ג' קבע הוראות לעניין גירוש והחזקה במשמורת במתכונת מידתית מזו שנקבעה בתיקון מס' 3, ופרק ד' קבע הוראות לעניין הקמתו והפעלתו של מרכז שהייה פתוח, ושהיית מסתננים במיתקן כאמור.

נגד תיקון מס' 4 הוגשה עתירה לבית המשפט העליון - בג"ץ 8245/13 גברסלסי נ' כנסת ישראל ואח' (פורסם בנוב, 22.9.14) (להלן - פרשת גברסלסי). ביום כ"ז באלול התשע"ד (22 בספטמבר 2014) קיבל בית המשפט העליון את העתירה וקבע כי סעיף 30א לחוק למניעת ההסתננות - שעניינו החזקת מסתנן במשמורת - אינו חוקתי בשל פגיעתו הקשה והבלתי מידתית בזכות החוקתית לחירות ולכבוד, ועל כן הוא בטל.

כמו כן קבע בית המשפט כי גם דינו של פרק ד' לחוק למניעת ההסתננות - אשר מכוחו הוקם מרכז השהייה - להתבטל, בשל פגיעתו בזכות לכבוד ולחירות. בית המשפט קבע כי פרק ד' לתיקון מס' 4 אינו צולח את

(ב) ממונה ביקורת הגבולות רשאי לשחרר מסתנן בעירבון כספי, בערבות בנקאית או בערובה מתאימה אחרת או בתנאים שימצא לנכון (בחוק זה – ערובה), אם שוכנע כי מתקיים אחד מאלה:

דברי הסבר

יצוין כי החוק המוצע, ותכליותיו, מכוונים לשתי קבוצות שונות: הקבוצה הראשונה היא ציבור בלתי מסוים המצוי מחוץ לגבולות המדינה ושוקל האם להסתגל אליה. עם קבוצה זו מתמודד בעיקר סעיף 30א לחוק למניעת הסתננות כנוסחו המוצע. הקבוצה השנייה כוללת מסתננים אשר הסתננו לישראל זה מכבר באופן בלתי חוקי והשתקעו בה. עם קבוצה זו בעיקר מתמודד פרק ד' לחוק למניעת הסתננות כנוסחו המוצע, וכן ההסדרים הכלכליים הקבועים בתיקון המוצע של חוק עובדים זרים וחוק קבלני כוח אדם, בפרק ב' לחוק המוצע.

בדומה להסדר שנקבע בתיקון מס' 4, גם התיקון המוצע בחוק למניעת הסתננות, בסעיף 1 להצעת החוק, נקבע כהוראת שעה לתקופה של שלוש שנים, שבמהלכן ייבחן אם הוא מגשים את התכלית של מניעת השתקעותם של מסתננים בישראל וביצד הוא משפיע על התמודדות המדינה עם השלכותיה של תופעת ההסתננות.

למסקנה (1)

כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר לסעיף 1, ומהטעמים המפורטים בו, מוצע להחליף את סעיף 30א לחוק למניעת הסתננות, שבית המשפט העליון קבע בפרשת גברסלסי כי הוא בטל.

כאמור, ההסדר המוצע שונה מההסדר שנקבע לעניין זה בתיקון מס' 4 בעיקר בתקופת המשמורת הקצרה באופן משמעותי (3 חודשים) מתקופת המשמורת של שנה שנקבעה בתיקון מס' 4.

כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 10 להצעת החוק, ובדומה להסדר החקיקתי שנקבע לעניין סעיף 30א לחוק בתיקון מס' 4 שבוטל, מוצע כי סעיף 30א לחוק כנוסחו המוצע יחול רק על מסתננים שייכנסו לישראל לאחר תחילתו של החוק המוצע.

לסעיף 30א המוצע

לסעיף קטן (א) המוצע

מוצע כי מסתנן יובא לפני ממונה ביקורת הגבולות, לא יאוחר מחמישה ימים מיום תחילת החקיקה במשמורת, זאת לשם בחינת אפשרות שחרורו. התקופה המוצעת קצרה מהתקופה שנקבעה לעניין זה בתיקון מס' 4, ועמדה על שבעה ימי עבודה.

לסעיף קטן (ב) המוצע

מוצע כי ממונה ביקורת הגבולות יהיה רשאי לשחרר מסתנן בעירבון כספי, בערבות בנקאית או בערובה מתאימה אחרת או בתנאים שימצא לנכון, אם שוכנע כי מתקיימת אחת הנסיבות המנויות בסעיף קטן (ב) המוצע, והן:

מס' 4. בין השאר מוצע להגביל את התקופה לשהייה במרכז ל-20 חודשים; לקבוע חובת התייצבות אחת בלבד בסמוך לשעת סגירת המרכז בלילה; להגביל הוצאת הוראות שהייה לקבוצות אוכלוסייה ייחודיות, ולהקנות סמכות לבטל הוראות שהייה בהתקיים עילות מפורשות שנקבעו בחוק; לקצר את תקופת החזקה במשמורת שניתן להשית על מסתנן בשל ביצוע הפרות המנויות בסעיף 32 המוצע ולהתנות העברה למשמורת לפי הסעיף האמור באישורו של בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים.

התיקון המוצע בסעיף 1 להצעת החוק כולל שורה של הסדרים, שתכליותיהם שלובות זו בזו. הוא נועד לשנות את מערך התמריצים של כל אותם מסתננים אשר שוקלים להסתגל למדינת ישראל, ולצמצם את התמריץ לכך התיקון המוצע יאפשר לרשויות המדינה למצות את הליכי זיהוי של המסתנן, הסדרת מסמכי נסיעה בעבורו ומיצוי הליכי יציאתו והרחקתו מישראל, והוא נועד אף לתת מענה לזכותה ולחובתה של מדינת ישראל להגן על גבולותיה, ריבונותה ושלומו אורחיה ותושביה, לצד חובותיה לפי חוקייסוד; כבוד האדם וחירותו.

כמו כן, נועד ההסדר המוצע בסעיף 1 להצעת החוק למנוע את המשך השתקעותם והתבססותם של מסתננים השוהים בישראל ואת המשך העסקתם בה, בדרך של הסמכת ממונה ביקורת הגבולות לתת למסתננים הוראת שהייה במרכז שהייה. בכך, מבקש ההסדר המוצע להתמודד עם השלכות הכלכליות, החברתיות והתשתיות הנלוות להשתקעות אוכלוסיית המסתננים במרכזי הערים בישראל. קביעת תקופה של משמורת שלאחריה יקבל המסתנן הוראת שהייה במרכז שהייה (למשך התקופה הקבועה בחוק המוצע) ולכן לא יוכל להשתקע ולעבוד במרכזי הערים בישראל, נועדה בעיקרה להעמיד חסם נורמטיבי, לצד המחסום הפיזי – הגדר שהוקמה לאורך הגבול היבשתי עם מצרים – אשר יצמצם את המוטיבציה של מסתננים פוטנציאליים להגיע לישראל.

לצד מניעת העסקתם והשתקעותם של מסתננים השוהים במרכזי הערים, תוך צמצום התמריץ הכלכלי הנלווה לכך, מבטיח החוק המוצע כי מסתננים שתינתן לגביהם הוראת שהייה, יזכו לתנאים הולמים במרכז שהייה.

לצד הסדרים מוצעים אלה, נוקטת הממשלה צעדים נוספים שאינם טעונים חקיקה לשם הגשמת מארג התכליות, כמו למשל עידוד יציאה מרצון של מסתננים וקיום מגעים עם מדינות שלישיות במטרה להגיע להסדרים שיאפשרו יציאת מסתננים מישראל לאותן מדינות, בין במדינות יעד ובין כיעד ביניים, בדרך למדינת מוצאם.

(1) בשל גילו או מצב בריאותו של המסתנן לרבות בריאותו הנפשית, החזקתו במשמורת עלולה לגרום נזק לבריאותו כאמור, ואין דרך אחרת למנוע את הנזק האמור;

(2) קיימים טעמים הומניטריים מיוחדים אחרים מהאמור בפסקה (1) המצדיקים את שחרורו של המסתנן בערובה, לרבות אם עקב החזקה במשמורת ייוותר קטין בלא השגחה;

(3) המסתנן הוא קטין שאינו מלווה בבן משפחה או אפוטרופוס;

(4) שחרורו בערובה של המסתנן יש בו כדי לסייע בהליכי גירוש;

(5) חלפו 60 ימים מהמועד שבו הגיש המסתנן בקשה לקבלת אשרה ורישיון לישיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל, וטרם החל הטיפול בבקשה.

(ג) ממונה ביקורת הגבולות ישחרר מסתנן בערובה אם חלפו שלושה חודשים מיום תחילת החזקתו של המסתנן במשמורת.

דברי הסבר

לצורך קבלת מקלט מדיני בישראל, הטיפול בבקשתו יקודם. בהקשר זה מוצע לקבוע תקופה קצרה יותר מזו שנקבעה לעניין זה בתיקון מס' 4, וזאת בהתאמה למגמה הכוללת של קיצור תקופת המשמורת בכללותה.

לסעיף קטן (ג) המוצע

מוצע כי ממונה ביקורת הגבולות ישחרר מסתנן בערובה אם חלפו שלושה חודשים מיום תחילת החזקתו של המסתנן במשמורת. כך מניין הימים להחזקה במשמורת מכוח צו גירוש, לפי סעיף 30א המוצע, יעמוד על שלושה חודשים.

קביעת תקופת משמורת בת שלושה חודשים, הארוכה מהתקופה הקבועה בחוק הכניסה לישראל (60 ימים), נדרשת בין השאר כדי למצות את הליכי הזיהוי והגירוש של מסתנן, ובכלל זה זיהוי מוצאו, הסדרת מסמכי נסיעה בעבורו ומיצוי אפיקי יציאתו או הרחקתו מישראל. הניסיון מלמד כי מדובר בהליכים מזרזים, האורכים זמן רב יותר מהתקופה המרבית להחזקה במשמורת לפי חוק הכניסה לישראל, וזאת בין השאר, אך לא רק, בשל הניסיון של חלק מן המסתננים להזדהות כבעלי נתינות שונה מנתינותם, או כבעלי זהות בדויה או שאולה, בשונה ממי שנכנס לישראל בצורה מסודרת דרך תחנת גבול.

הנוסח המוצע קובע רף מידתי והסדר מאוזן שבמסגרתו יוחזק מסתנן במשמורת למשך תקופה של 3 חודשים לכל היותר (לעומת תקופה מרבית של שנה לפי ההסדר שבתיקון מס' 4), זאת בכפוף לשיתוף הפעולה שלו עם הליכי הזיהוי והגירוש כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף קטן (ד) המוצע. קביעת תקופת משמורת מרבית

(1) בשל גילו או מצב בריאותו של המסתנן לרבות בריאותו הנפשית, החזקתו במשמורת עלולה לגרום נזק לבריאותו כאמור, ואין דרך אחרת למנוע את הנזק האמור;

(2) קיימים טעמים הומניטריים מיוחדים אחרים המצדיקים את שחרורו של המסתנן בערובה, לרבות אם עקב החזקה במשמורת ייוותר קטין בלא השגחה;

(3) המסתנן הוא קטין שאינו מלווה בבן משפחה או אפוטרופוס;

(4) שחרורו בערובה של המסתנן יש בו כדי לסייע בהליכי גירוש;

(5) חלפו 60 ימים מהמועד שבו הגיש המסתנן בקשה לקבלת אשרה ורישיון לישיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל, וטרם החל הטיפול בבקשה;

נוכח קביעותיו של בית המשפט העליון בפרשת גברסלסי, מוצע להבהיר כי בגדר התחשבותו במצבו הבריאותי של המסתנן (פסקה (1)), בעת קבלת החלטה על שחרור בערובה, רשאי הממונה להתחשב אף במצבו הנפשי של המסתנן.

עילת השחרור שמוצע לקבוע בפסקה (3) נועדה להבטיח התייחסות שונה לאוכלוסיית המסתננים הקטינים, שגילם הצעיר והעבודה שאינם מלווים בישראל בידי הורה שהוא בגיה מחייבים התייחסות שונה. עילה זו, כמו גם העילות המנויות בפסקאות (2) ו-(4), נכללה גם בסעיף 30א(ב) בנוסחו בתיקון מס' 4.

העילה שמוצע לקבוע בפסקה (5) נועדה להבטיח שאם הגיש מסתנן בקשה לאשרה ורישיון לישיבה בישראל,

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ב)(2), (4), או (5) או סעיף קטן (ג), לא ישוחרר מסתנן בערובה אם שוכנע ממונה ביקורת הגבולות כי מתקיים אחד מאלה:

(1) גירושו מישראל נמנע או מתעכב בשל העדר שיתוף פעולה מלא מצדו, לרבות לעניין הבהרת זהותו או הסדרת הליכי גירושו מישראל;

(2) יש בשחרורו כדי לסכן את ביטחון המדינה, את שלום הציבור או את בריאות הציבור; לעניין זה רשאי ממונה ביקורת הגבולות להסתמך על הוות דעת מאת גורמי הביטחון המוסמכים ולפיה במדינת מושבו או באזור מגוריו של המסתנן מתבצעת פעילות העלולה לסכן את ביטחון מדינת ישראל או אורחיה;

והכול, אלא אם כן שוכנע ממונה ביקורת הגבולות כי בשל גילו או מצב בריאותו של המסתנן, החזקתו במשמורת עלולה לגרום נזק לבריאותו, ואין דרך אחרת למנוע את הנזק האמור.

(ה) שחרור בערובה ממשמורת יותנה בתנאים שיקבע ממונה ביקורת הגבולות לשם הבטחת התייצבותו של המסתנן לצורך גירושו מישראל במועד שנקבע או לצורך הליכים אחרים לפי דין; ממונה ביקורת הגבולות רשאי, בכל עת, לעיין מחדש בתנאי הערובה, אם התגלו עובדות חדשות או אם השתנו הנסיבות ממועד מתן ההחלטה על השחרור בערובה.

(ו) מסתנן ששוחרר בערובה ממשמורת לפי סעיף זה, יראו את ההחלטה בדבר שחרורו בערובה כאסמכתה חוקית לשהייתו בישראל, לתקופת השחרור בערובה; תקוף ההחלטה בדבר שחרור בערובה מותנה בקיום התנאים לשחרור כאמור.

(ז) ביקש ערב לבטל ערובה שנתן, רשאי ממונה ביקורת הגבולות להיעתר לבקשה או לסרב לה, ובלבד שבהחלטתו יהיה כדי להבטיח את התייצבותו של המסתנן על ידי המצאת ערובה אחרת; לא ניתן להבטיח את התייצבותו של המסתנן בהמצאת ערובה אחרת, יוחזר המסתנן למשמורת.

דברי הסבר

לסעיפים קטנים (ד) עד (ז) המוצעים

סעיפים קטנים אלה קובעים הוראות לעניין סייגים לשחרור בערובה ושחרור בתנאים, וכן הוראות שונות בעניין הערובה, ונוסחם המוצע זהה בעיקרו לנוסחם בתיקון מס' 4.

לפי סעיף קטן (ד) המוצע, מסתנן שגירושו מישראל נמנע או מתעכב בשל העדר שיתוף פעולה מצדו, לרבות לעניין הבהרת זהותו או לעניין הסדרת הליכי גירושו, או מסתנן שיש בשחרורו כדי לסכן את ביטחון המדינה, שלום הציבור או בריאותו, לא ישוחרר ממשמורת על אף הוראות סעיפים קטנים (ב)(2), (4), (5) או (6) או (ג) המוצעים. לעניין

של 3 חודשים נעשתה בין השאר לאור עיקרי הביקורת של שופטי בית המשפט העליון בפרשת גברסלטי בעניין חוקתיות סעיף 33א לחוק למניעת הסתננות, וכן לאור התכליות המרכזיות שעמן נועד החוק להתמודד, כמפורט לעיל. כמו כן, נעשתה קביעת תקופת המשמורת כאמור בהתחשב בנתונים ערכניים על אודות היקף תופעת ההסתננות לישראל בחודשים האחרונים שקדמו לפרסום הצעת החוק. בהקשר זה יוער, כי אף לעמדת שופטי הרוב בפרשת גברסלטי, לנתונים העובדתיים על אודות היקף תופעת ההסתננות לישראל וההתמודדות עמה יש השלכה על האיזון החוקתי ויש לבחנם מעת לעת.

(ח) גורש המסתנן מישראל במועד שנקבע, יופטרו הוא וערביו מערבותם ויחזור העירבון הכספי, לפי העניין.

(ט) נוכח ממונה ביקורת הגבולות כי מסתנן ששוחרר בערובה הפר או עומד להפר תנאי מתנאי שחרורו בערובה, רשאי הוא להורות, בצו, על החזרתו למשמורת, וכן רשאי הוא להורות על חילוט או מימוש הערובה.

(י) לא תינתן הוראה על חילוט או מימוש הערובה כאמור בסעיף קטן (ט) אלא לאחר שניתנה הודמנות למסתנן או לערב, לפי העניין, לטעון את טענותיו, ובלבד שניתן לאתרו באופן סביר.

(יא) הורה ממונה ביקורת הגבולות על שחרורו בערובה של מסתנן לפי סעיף זה, ומתקיימים התנאים למתן הוראת שהייה לאותו מסתנן לפי סעיף 32, ייתן לו הממונה הוראת שהייה כאמור לפי הוראות אותו סעיף;

(2) בסעיף 30 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) הורה בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים על שחרורו בערובה של מסתנן לפי סעיף קטן (א)(2), ומתקיימים התנאים למתן הוראת שהייה לאותו מסתנן לפי סעיף 32, ייתן לו ממונה ביקורת הגבולות הוראת שהייה כאמור לפי הוראות אותו סעיף";

(3) במקום פרק ד' לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ד' : מרכז שהייה למסתננים - הוראת שעה

א.32. בפרק זה -

הגדרות

דבריו הסבר

וביקורת שיפוטית של בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים.

לפסקה (2)

בהמשך להסדר הקבוע בסעיף 30א(יא) לחוק למניעת הסתננות כנוסחו המוצע בסעיף 1(1) להצעת החוק, מוצע לתקן את סעיף 30 לחוק שעניינו סמכויות בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים, ולקבוע, בסעיף קטן (ד) כנוסחו המוצע, כי מסתנן שבית הדין הורה על שחרורו בערובה לפי סעיף קטן (א)(2) ומתקיימים התנאים למתן הוראת שהייה לפי סעיף 32, ייתן לו הממונה הוראת שהייה במרכז שהייה לפי הוראות הסעיף האמור בדומה לסעיף 32א(יא) המוצע, גם סעיף קטן זה נועד למנוע ממסתננים חדשים אשר משתחררים ממשמורת להגיע למרכזי ערים, ולפגוע בתמריצים הכלכליים ובמוטיבציה של מסתננים פוטנציאליים להגיע לישראל.

לפסקה (3)

לפרק ד' המוצע - כללי

כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר לסעיף 1, ומהטעמים כמפורט בו, מוצע להחליף את הוראות פרק ד' לחוק למניעת הסתננות, המסדיר את הקמתו ופעולתו

זה יובהר כי מסתנן שגורשו מישראל למדינתו או למדינה שלישית נמנע או מתעכב בשל סירובו לצאת, או שהוצע לו לצאת למדינה שלישית שאין מניעה להרחיקו אליה והוא סרב, יחולו בעניינו הוראות סעיף 30א(ד)(1) המוצע.

לסעיף קטן (יא) המוצע

על פי המוצע, מסתנן שממונה ביקורת הגבולות הורה על שחרורו בערובה לפי סעיף 30א המוצע, ומתקיימים לגביו התנאים למתן הוראת שהייה לפי סעיף 32 המוצע (כמפורט להלן בדברי ההסבר לפסקה (3)), ייתן לו הממונה הוראת שהייה כאמור לפי הוראות אותו סעיף. סעיף קטן זה משלים את ההסדר שבסעיף קטן (ג) המוצע. יחד עם סעיף 10 להצעת החוק שלפיו יחול ההסדר המוצע רק על מסתננים שייכנסו לישראל לאחר תחילתו של החוק המוצע, מגשים סעיף קטן (יא) המוצע את תכליות החוק בכך שהוא מונע ממסתננים חדשים אשר משתחררים ממשמורת להגיע למרכזי ערים, ופוגע בתמריצים הכלכליים ובמוטיבציה של מסתננים פוטנציאליים להגיע לישראל.

יצוין כי על החלטת ממונה ביקורת הגבולות לפי סעיף 30א המוצע יחולו הוראות סעיפים 30 עד 33 לחוק למניעת הסתננות, שעניינם תנאי ההחזקה במשמורת

"חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור" - חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור התשס"ה-2005;

"חוק העונשין" - חוק העונשין, התשל"ז-1977²;

"חייל מוסמך" - חייל מוסמך בהגדרתו בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור שקיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות המסורות לו לפי פרק זה;
"חפץ אסור" - אחד מאלה:

(1) חפץ שהחזקתו אסורה לפי דין;

(2) חפץ שאסור להחזיקו בהתאם להוראות שקבע מנהל המרכז לפי סעיף 32(א)(2);

"כלי תחבורה", "נשק", "עיכוב" ו"רכב ציבורי" - בהגדרתם בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור;

דברי הסבר

כמפורט בסעיף 32 המוצע, והכפפת ההעברה למשמורת לפי סעיף 32 המוצע לאישורו של בית הדין לביקורת משמורת של מסתננים.

פרק ד' לחוק בנוסחו המוצע נועד להתמודד בעיקר עם שתי קבוצות של מסתננים - יוצאי אריתריאה וסודן - אשר לעת הזו קיימים קשיים שונים בביצוע גירושם למדינות מוצאם. לפי המוצע, יהיה אפשר לתת הוראת שהייה לכל מסתנן שקיים קושי, מכל סוג שהוא, לגרשו למדינת מוצאו.

בפרשת גברסלטי קבע בית המשפט העליון, כי הפעלת מרכזו שהייה במתכונת שנקבעה בתיקון מס' 4, כרוכה בפגיעה חריפה בחירותו ובכבודו של אדם, בין השאר בשל העדר הגבלת זמן לשהייה במרכז ובשל החובה להתייצב במרכז 3 פעמים ביום. כדי לעמוד באמות המידה שקבע בית המשפט העליון, מוצע להגביל את משך השהייה במרכז ולהעמידו על תקופה של 20 חודשים לכל היותר במהלך תקופה זו, יידרש המסתנן השוהה במרכז להתייצב לצורך רישום נוכחות פעם אחת בלבד, בכל יום, בין השעה 20:00 לשעה 22:00 בלילה, קרי בסמוך לשעת סגירת המרכז שבה ממילא עליו לחזור למרכז השהייה.

את הוראות פרק ד' לחוק למניעת הסתננות בנוסחו המוצע, כמו מרבית הוראות התיקון המוצע בחוק למניעת הסתננות, בסעיף 1 להצעת החוק, מוצע לקבוע בהוראת שעה לתקופה של שלוש שנים מיום פרסומו של החוק המוצע, זאת כדי לבחון במהלך תקופה זו כיצד מגשים ההסדר את התכלית של מניעת השתקעותם של מסתננים בישראל וכן לבחון את התמודדות המדינה עם השלכותיה הרחבות של תופעת ההסתננות. התיקון המוצע נועד לתת מענה הן לזכותה ולחובתה של מדינת ישראל להגן על גבולותיה, ריבונותה ושלום אזרחיה ותושביה, והן לחובתה לכבוד האדם וחירותו.

של מרכזו שהייה למסתננים, אשר בוטל בידי בית המשפט העליון בפרשת גברסלטי לעניין הרקע להסדר המוצע בדבר מרכזו שהייה ראו החלק הכללי בדברי ההסבר לסעיף 6 להצעת חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2013 (הצ"ח הממשלה התשע"ד, עמ' 122).

על פי המוצע, יוכל ממונה ביקורת הגבולות להורות, בצו למסתנן שיש קושי בביצוע גירוש, לשהות במרכז השהייה. במרכז השהייה יסופקו לשוהים תנאי מחיה הולמים, ובכלל זה שירותי בריאות ורווחה.

מטרת הקמתו של מרכזו שהייה היא לספק למסתנן את צרכיו מצד אחד, ולמנוע את השתקעותו ועבודתו במרכזי הערים בישראל, מצד אחר. בכך יש גם כדי להקטין את התמריץ להסתננות לישראל ולהשתקעות במרכזי הערים של מסתננים המצויים כבר בישראל.

ההסדר המוצע בהצעה זו נקבע בשם לב להערות בית המשפט העליון בפרשת גברסלטי לגבי הוראות פרק ד' לחוק למניעת הסתננות בנוסחו בתיקון מס' 4, בעניין מרכזו שהייה הפתוח, והוא כולל שינויים משמעותיים בהשוואה להסדר שנקבע בתיקון מס' 4. הנוסח המוצע שם דגש על שמירת כבוד האדם של המסתנן וצמצום הפגיעה בחירותו, בין השאר על ידי הגבלת תקופת הזמן לשהייה במרכז ל-20 חודשים; קביעת מגבלות על הוצאת הוראות שהייה לקבוצות אוכלוסייה ייחודיות ומתן סמכות לממונה ביקורת הגבולות לבטל הוראות שהייה שנתן; קביעת חובת התייצבות אחת בלבד (במקום חובה להתייצב 3 פעמים ביום שנקבעה בתיקון מס' 4 שבוטל). בסמוך לשעת סגירת המרכז בלילה; הארכת פרק הזמן לפטור מחובת התייצבות מ-48 שעות ל-96 שעות, תוך ויתור על הדרישה לטעמים מיוחדים לפטור כאמור; הפחתת תקופת ההחזקה במשמורת שניתן להשית על מסתנן בשל הפרות

² ס"ח התשס"ה, עמ' 758.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.